

NÁZEV ŠKOLY:	GYMNÁZIUM JOSEFA JUNGMANNA LITOMĚŘICE, Svojsíkova 1, příspěvková organizace
ČÍSLO PROJEKTU:	CZ.1.07/1.5.00/34.1082
NÁZEV MATERIÁLU:	VY_32_INOVACE_5B_15_Právo II.
TÉMA SADY:	Společenskovědní seminář
ROČNÍK:	4. ročník, oktáva
DATUM VZNIKU:	Srpen 2013
AUTOŘI:	Luboš Nergl, Andrea Skokanová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Právo II.

Anotace:

Výukový materiál je určen pro volitelný předmět společenskovední seminář ve 4. ročníku

Materiál obsahuje texty z učebnic určených převážně pro výuku na vysokých školách, jen výjimečně obsahuje jiné texty. Texty nemohou nahradit soustavný výklad dané problematiky, jejich funkce je motivační k dalšímu studiu zejména uvedených titulů. Zároveň je úloha textů inspirativní k frontálním diskusím a skupinovým debatám. Výše zmíněné inspiraci slouží otázky a úkoly.

Žáci si mohou texty vytisknout, stáhnout do mobilu či tabletu, mohou si je převést do otevřeného formátu, opatřit poznámkami, napsat odpovědi. Rovněž během vyučovací hodiny lze texty promítnout dataprojektorem na plátno.

Časová náročnost: 2 vyučovací hodiny týdně (dvouhodinový seminář).

Přístup k internetu není bezpodmínečně nutný, jen některé úkoly odkazují na elektronické zdroje.

Jaroslav Grinc: Právo pro politology

Objektivní a subjektivní právo

Objektivním právem rozumíme právo v normativním smyslu, souhrn právních norem jako obecně závazných pravidel chování stanovených či uznaných státem (mezinárodním společenstvím států).

Subjektivní právo představuje možnost chování zaručenou právními normami, tedy objektivním právem, přičemž struktura subjektivního práva zahrnuje nejen možnost chování subjektu, ale i tomu odpovídající právní povinnost jiného právního subjektu (např. vlastnické právo je absolutním právem vlastníka věci a je chráněno proti jakémukoliv zásahu jiného právního subjektu, který má povinnost respektovat právo vlastníka a zdržet se jakýchkoliv zásahů do tohoto absolutního vlastnického práva).

Podstatou subjektivního práva je zákonné oprávnění subjektu, nikoliv však bezvýhradná povinnost. Je tedy na subjektu, zda svého subjektivního práva využije, či nikoliv (např. mám objektivní, tj. zákonem zaručené volební právo, ale záleží jen na mně, zda tohoto objektivního práva využiji, či nikoliv, mám např. objektivní právo na odvolání proti rozhodnutí soudu v zákonné odvolací lhůtě a je jen na mně, zda této objektivní možnosti odvolání využiji).

Do soukromého práva se řadí občanské, obchodní, pracovní, rodinné a mezinárodní právo soukromé. Veřejné právo je diferencovanější a náleží do něj právo trestní, správní, finanční, mezinárodní právo veřejné a ústavní právo, které je základem jak veřejného, tak i soukromého práva. Viz dále.

Podle účelu právní úpravy rozlišujeme hmotné a procesní právo. Hmotné právo slouží k přímému naplnění účelu právní úpravy. Stanoví práva a povinnosti, které jsou smyslem a účelem právní úpravy (právo vlastnit majetek, právo na život atd.). Hmotné právo je jádrem (smyslem a účelem) právní úpravy.

Procesní právo slouží k naplnění smyslu a účelu právní úpravy zprostředkovaně. Upravuje postup státního orgánu směřující k ochraně hmotných nebo osobnostních práv. Účastníkům jsou dána nejrůznější procesní práva a z nich vyplývající právní povinnosti, resp. důsledky.

U veřejného práva absentuje rovnost subjektů. Jeden subjekt má pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech druhého subjektu. Orgány veřejné moci jsou různé (soudy, orgány státní správy a samosprávy a další). Je zde typická jednostranná (silnější) rozhodovací pravomoc orgánů veřejné moci a neexistuje zde smluvní princip. Výsledkem je vydání individuálních právních aktů (rozsudek, náleží, rozhodnutí atd.). Proti těmto rozhodnutím vydaným v I. stupni lze podat řádné opravné prostředky (např. dovolání, podnět ke stížnosti za porušení zákona, ústavní stížnost . . .

Způsobilost k právům a povinnostem (právní subjektivita) vzniká u každého člověka narozením a v průběhu života nemůže být ani omezena. Právní subjektivitu má i tzv. nasciturus (dítě již počaté, narodí-li se živé) což je praktické v právu dědickém. Právní subjektivita zaniká smrtí nebo prohlášením za mrtvého. Nezvěstnou

fyzickou osobu může soud prohlásit za mrtvou, pokud s ohledem ke všem okolnostem lze usoudit, že tato osoba již nežije.

V některých zákonem stanovených případech je způsobilost k právům a povinnostem vázána na splnění zákonné podmínky (např. aktivní a pasivní volební právo apod.).

Objektem právních vztahů mohou být např. věci (movité a nemovité, příslušenství a součásti věci, věci určené druhově či jednotlivě), subjektivní práva, chování a jeho výsledky, lidská osobnost, výsledky duševní činnosti (např. výtvarné dílo, vynález), jiné hmotné objekty (např. živé tkáně při transplantaci) atd.

Právní skutečnosti

Právní skutečnost je určitá okolnost, s níž právní norma spojuje vznik, změnu a zánik právního vztahu (subjektivních práv a právních povinností). Právní skutečnosti dělíme na právní a protiprávní jednání a na právní události.

OTÁZKY A ÚKOLY

1. Děkan vámi vybrané fakulty vysoké školy vás nepřijal ke studiu z kapacitních důvodů. Co uděláte? Vysvětlete, co je objektivní a subjektivní právo v takové situaci.
2. Vysvětlete, proč trestní oznámení nelze vzít zpět (tak jako občanskou žalobu). Proč trestní právo nepatří do oblasti práva soukromého?
3. Které aktuálně účinné zákony v oblasti občanského a trestního práva kodifikují právo hmotné a právo procesní. Najděte v elektronických zdrojích libovolné paragrafy těchto zákonů dle vlastního zájmu, tyto paragrafy vypište a vysvětlete spolužákům.

Zdroje:

GRINC, J. *Právo pro politology*. 1. vyd. Praha:Grada Publishing, 2010, 160 s. ISBN 978-80-247-2921-3, str. 27, 29, 31, 34 - 35,